

Трудове право України

В підручнику розглянуті ключові питання загальної частини трудового права (поняття, принципи, предмет, метод, функції, система, джерела та ін.), а також інститути особливої частини, такі як трудовий договір, робочий час та час відпочинку, оплата праці, трудова дисципліна, матеріальна відповідальність, охорона праці та трудові спори.

При розкритті специфіки загальної та особливої частин трудового права здійснено не тільки аналіз положень національного законодавства про працю, але й наводяться приклади відповідних міжнародних стандартів, зарубіжного законодавства, а також сучасної судової практики.

Для науковців, аспірантів, студентів, юристів-практиків, а також інших осіб, яких цікавлять питання трудового права.

УДК 349.2(477)
В29

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
(протокол № 11 від 30 січня 2024 року)*

Рецензенти:

- С.В. Вишновецька** — завідувачка кафедри цивільного права і процесу Національного авіаційного університету, докторка юридичних наук, професорка;
- О.М. Рим** — професорка кафедри соціального права Львівського національного університету імені Івана Франка, докторка юридичних наук, професорка;
- М.М. Шумило** — керівник секретаріату Вищої ради правосуддя, доктор юридичних наук, старший науковий співробітник.

Венедіктов С. В.

В29 Трудове право України: підручник. — 2-ге вид., переробл. і допов.
Київ: ДІА, 2024. 228 с.

ISBN 978-617-7785-53-7

В підручнику розглянуті ключові питання загальної частини трудового права (поняття, принципи, предмет, метод, функції, система, джерела та ін.), а також інститути особливої частини, такі як трудовий договір, робочий час та час відпочинку, оплата праці, трудова дисципліна, матеріальна відповідальність, охорона праці та трудові спори. При розкритті специфіки загальної та особливої частин трудового права здійснено не тільки аналіз положень національного законодавства про працю, але й наводяться приклади відповідних міжнародних стандартів, зарубіжного законодавства, а також сучасної судової практики.

Для науковців, аспірантів, студентів, юристів-практиків, а також інших осіб, яких цікавлять питання трудового права.

УДК 349.2(477)

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	4
ПЕРЕДМОВА	5
Розділ I	
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	7
1.1. Передумови виникнення та особливості становлення трудового права	7
1.2. Поняття та принципи трудового права	17
1.3. Предмет і метод трудового права	19
1.4. Функції трудового права	28
1.5. Система трудового права	29
1.6. Сфера дії норм трудового права	30
Розділ II	
ДЖЕРЕЛА ТРУДОВОГО ПРАВА УКРАЇНИ	41
2.1. Поняття та загальна характеристика джерел трудового права України	41
2.2. Конституція України як основне джерело трудового права	42
2.3. Міжнародно-правові акти про працю	45
2.4. Кодекс законів про працю України, закони та підзаконні нормативно-правові акти України, що регулюють відносини у сфері праці	56
2.5. Акти соціального діалогу та локальні нормативні акти роботодавця	60
2.6. Значення рішень Конституційного Суду України та судової практики для правового регулювання трудових відносин	62
Розділ III	
КОЛЕКТИВНО-ДОГОВІРНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ	66
3.1. Загальна характеристика колективно-договірного регулювання праці	66

3.2. Сторони колективного договору, угоди	69
3.3. Зміст колективного договору, угоди	72
3.4. Колективні переговори, повідомна реєстрація та дія колективного договору, угоди	74
Розділ IV	
ТРУДОВИЙ ДОГОВІР	79
4.1. Поняття та ознаки трудового договору	79
4.2. Сторони трудового договору	81
4.3. Зміст трудового договору	87
4.4. Форма та види трудових договорів	96
4.5. Припинення трудового договору	115
Розділ V	
РОБОЧИЙ ЧАС ТА ЧАС ВІДПОЧИНКУ	133
5.1. Поняття та норми тривалості робочого часу	133
5.2. Види робочого часу	135
5.3. Поняття та види часу відпочинку	139
5.4. Поняття та види відпусток	143
Розділ VI	
ОПЛАТА ПРАЦІ	154
6.1. Поняття та структура заробітної плати	154
6.2. Мінімальна заробітна плата	156
6.3. Форми оплати праці	157
Розділ VII	
МАТЕРІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЗАПОДІЯНУ ШКОДУ В ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ	160
7.1. Поняття та види матеріальної відповідальності	160
7.2. Визначення розміру шкоди та порядок її покриття	166
Розділ VIII	
ТРУДОВА ДИСЦИПЛІНА	169
8.1. Дисципліна праці та методи її забезпечення	169
8.2. Дисциплінарна відповідальність, її види та порядок застосування	174
8.3. Заохочення та підстави їх застосування	176

Розділ ІХ

ОХОРОНА ПРАЦІ	179
9.1. Визначення та нормативно-правове регулювання охорони праці	179
9.2. Права та обов'язки працівників у сфері охорони праці ...	182
9.3. Забезпечення охорони праці роботодавцем	184

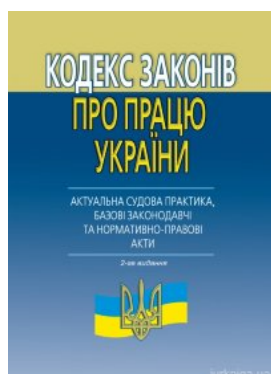
Розділ Х

ТРУДОВІ СПОРИ	189
10.1. Особливості попередження та вирішення індивідуальних трудових спорів	189
10.1.1. Вирішення трудових спорів комісіями по трудових спорах	196
10.1.2. Вирішення трудових спорів у судовому порядку	199
10.2. Порядок вирішення колективних трудових спорів	201
10.3. Страйк як крайній засіб вирішення колективного трудового спору	207

Розділ ХІ

НАГЛЯД І КОНТРОЛЬ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ	212
11.1. Державний нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю	212
11.2. Громадський контроль за додержанням законодавства про працю	215
11.3. Відповідальність за порушення законодавства про працю	217
ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК	222

Книги, які можуть вас зацікавити

Кодекс законів про працю України (актуальна судова практика, базові законодавчі та нормативно-правові акти). Видання 2-ге

Міжнародне та порівняльне трудове право

Перейти до галузі права
Трудове право

[Перейти на сайт](#) →